

- твердых растворов / А. Г. Полищук, А. Н. Туркин // Светотехника 2008. – № 5. – С. 44–47.
21. Светодиодный модуль с разрушаемой цветовой температурой / М. Л. Бадгутдинов, Н. А. Гальчина и др. // Светотехника. – 2008. – № 6. – С. 15–17.
22. Кожушко Г. М. Щодо концепції розвитку світлотехніки в Україні / Г. М. Кожушко // СвітлоЛюкс. – 2008. – № 1. – С. 53–55.
23. Мигалина И. В. Динамичное освещение интерьеров общественных зданий / И. В. Мигалина, И. Н. Щепетков, Н. И. Щепетков // Светотехника. – 2008. – № 6. – С. 34–42.
24. Ван Боммель Динамическое освещение рабочих мест помещений – по уровню освещения и цвету / Боммель Ван // Светотехника. – 2006. – № 6. – С. 15–18.
25. Мартиросова В. П. Гигиенические и светотехнические аспекты проблемы оптимизации световой среды в производственных помещениях современных предприятий / В. П. Мартиросова, В. И. Назаренко // СвітлоЛюкс. – 2008. – № 6. – С. 84–85.

УДК 659.126

СПОСОБИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТОВАРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА РИНКУ ТЕКСТИЛЮ

І. С. Галик, кандидат технічних наук;

Б. Д. Семак, доктор технічних наук

Після вступу України до СОТ суттєво зростають обсяги імпорту в нашу країну товарів зарубіжного виробництва. Це в повній мірі стосується текстильних матеріалів і одягу. Оскільки імпортовані товари легкої промисловості помітно відрізняються від вітчизняних не тільки особливостями технології виробництва, споживними властивостями, структурою видового та внутрішньовидового асортименту, але й особливостями товарної інформації, виникає необхідність детального вивчення переваг і недоліків цих товарів порівняно з вітчизняними аналогами, а також ознайомлення зі специфікою товарної інформації про ці товари, яка міститься в нормативній документації, засобах маркування та догляду за ними в умовах експлуатації [1, 2, 3].

З огляду на вищевикладене, виникає нагальна потреба внесення до існуючої навчально-методичної літератури з товарознавства товарів легкої промисловості (підручники, навчальні посібники, практикуми, лабораторні завдання) необхідних доповнень, що стосуються характеристики особливостей видового та внут-

рішньовидового асортименту, властивостей, оцінки та контролю якості, правил маркування, складання та пакування, догляду в умовах експлуатації окремих груп і видів текстильних матеріалів і виробів, які надходять на ринок України з різних зарубіжних країн.

Складність вирішення цього завдання полягає в тому, що в окремих зарубіжних країнах чи транснаціональних компаніях, які поставляють текстильні матеріали й одяг на ринок України, всупереч вимогам міжнародних стандартів, застосовуються свої засоби та форми товарної інформації про текстильні матеріали тканого, нетканого, трикотажного, килимового та текстильно-галантерейного виробництва й готові вироби з них. Навіть в одній і тій же країні аналогічні за призначенням текстильні матеріали чи вироби, які випускаються окремими фірмами, можуть суттєво відрізнитися між собою за змістом і формою товарної інформації, яка міститься на самому товарі, товарних ярликах, упаковці, тарі, інструкціях за доглядом і умовами експлуатації. Цілком зрозуміло, що навіть фахівцям вітчизняної текстильної і

легкої промисловості та сфери торгівлі деколи важко проконтролювати достовірність, повноту та специфіку цієї інформації, не кажучи вже про пересічних споживачів цієї продукції.

У цій статті обмежимося розглядом тільки одного з аспектів цієї багатогранної проблеми, а саме: дамо характеристику особливостей маркування текстильних товарів, які надходять на ринок України з окремих країн Західної Європи, Азії та Північної Америки, а також країн СНД, акцентуючи основну увагу на розкритті ролі маркування названих груп товарів у загальному обсязі інформації про ці товари.

Пошук ефективних способів подальшого вдосконалення системи маркування і кодування текстильних матеріалів і виробів вітчизняного та зарубіжного виробництва обумовлений низкою причин, а саме:

- нагальною потребою розроблення наукових засад маркування і кодування текстильних матеріалів з урахуванням потреб сучасного вітчизняного та зарубіжного ринків вищезазначених товарів;
- необхідністю широкого застосування сучасних комп'ютерних технологій для управління ринком названих груп товарів;
- необхідністю гармонізації засобів і форм маркування текстильних матеріалів і виробів вітчизняного та зарубіжного виробництва після вступу України до СОТ;
- потребою обґрунтування наукових засад системи маркування і кодування текстильних матеріалів і виробів відповідно до вимог паспорта спеціальності 05.18.15 – товарознавство з метою більш повного і глибокого висвітлення цих питань в теоретичних і спеціальних курсах товарознавства, а також у відповідних підручниках і посібниках;
- потребою в проведенні фундаментальних досліджень цієї міжгалузевої багатогранної проблеми управління асортиментом товарів легкої промисловості на сучасних товарних ринках.

Необхідність висвітлення цих питань в товарознавчій навчально-методичній літературі зумовлена низкою причин, а саме:

- потребою в широкому ознайомленні з цією інформацією практичних працівників

сфери торгівлі (особливо це важливо після вступу України до СОТ);

- необхідністю внесення цієї інформації в чинну вітчизняну нормативну документацію;
- потребою обов'язкового вивчення цих питань у курсах товарознавства (теоретичних основах, спеціальних курсах, практикумах і інших методичних розробках);
- потребою більш широкого висвітлення питань інформаційного забезпечення ринку товарів легкої промисловості в монографічних, навчальних і періодичних фахових виданнях.

Крім того, постійне зростання вимог до екологічної безпеки текстильних матеріалів і виробів різного цільового призначення (особливо медико-профілактичного, санітарно-гігієнічного, білизняного та дитячого одягового), а також створення в Україні, як і в багатьох зарубіжних країнах, окремого сегмента ринку екологічнобезпечного текстилю [4, 5], вимагають не тільки суттєвого доповнення товарної інформації про ці товари, але й її певної переорієнтації. Назвемо основні напрями робіт, які в цьому плані проводяться у світовій практиці:

- створення єдиної міжнародної системи екологічного маркування різних груп товарів (особливо одягового та взуттєвого призначення) текстильної і легкої промисловості;
- для маркування текстильних матеріалів і виробів одягового призначення є потреби в розробленні та стандартизації єдиних уніфікованих міжнародних товарних знаків, які б характеризували їх зносостійкість, гігієнічність, екологічну безпечність і рівень художньо-естетичного оформлення;
- особливо гостро стоїть завдання подальшого вдосконалення і уніфікації засобів і форм товарної інформації, що стосується розроблення та стандартизації єдиних підходів до позначення розмірних характеристик (розмірів, ростів, повноти) швейних, трикотажних і хутряних виробів, що постачаються на ринки України світовими транснаціональними компаніями;
- суттєве ускладнення структури видового та внутрішньовидового асортименту текстильних матеріалів і одягу зарубіжного асортименту, його постійне оновлення та розширення

вимагає подальшого вдосконалення самої системи товарної інформації про ці товари (перш за все використання таких засобів і форм їх маркування), які б не тільки сприяли широкому впровадженню ЕОМ в практику управління асортиментом цих товарів на вітчизняному ринку, але й полегшували можливості ознайомлення з цим маркуванням пересічних споживачів.

Необхідність і нагальність вирішення цих питань обумовлюється і тим, що, незважаючи на їх актуальність, провідні вузи і науководослідні установи сфери вітчизняної легкої промисловості та торгівлі протягом останніх років цими питаннями практично не займаються, незважаючи на значні зміни в структурі асортименту, ускладнені управлінням ринками та їх глобалізацією. За цих умов маркування товару, як і інші види товарної інформації, стає домінуючим чинником не тільки у створенні оптимальної структури асортименту, але й у підвищенні їх якості та конкурентоспроможності на вітчизняному та зарубіжному ринках. Зрозуміло, що для успішного вирішення цих питань потрібна міжгалузєва цільова державна програма та скоординовані дії фахівців різного профілю (товарознавців, матеріалознавців, технологів, стандартизаторів, екологів, маркетингологів і ін.) у рамках цієї програми.

Вивчаючи різні засоби і форми маркування текстильних матеріалів і одягу зарубіжного виробництва, передусім слід звернути увагу на такі питання [3]:

- наскільки повно наявна в маркуванні цих товарів інформація відображає інтереси споживачів, виробників і сферу торгівлі;
- за якими реквізитами маркування текстильних матеріалів і одягу зарубіжного виробництва суттєво відрізняється від вітчизняних аналогів;
- можливість захисту інтересів споживачів і сфери торгівлі від випадків їх дезорієнтації і завданні прямих збитків при використанні фальсифікованої інформації в товарному маркуванні продукції зарубіжного виробництва;
- наскільки повно товарні знаки використовуються в процесі маркування окремих груп текстильних матеріалів і виробів вітчизняного і зарубіжного виробництва та наскільки повно

вони враховують інтереси споживачів і виробників названих товарів (доцільно розширити й уніфікувати ті товарні знаки названих груп товарів, які використовуються для характеристики рівня їх якості, екологічної безпечності та конкурентоспроможності).

Далі більш детально розглянемо специфіку маркування різних за способами виробництва, волокнистим складом, будовою та оздобленням текстильних матеріалів і виробів різного цільового призначення. Спочатку розглянемо специфіку маркування зарубіжних текстильних матеріалів тканого, нетканого та трикотажного виробництва.

Зарубіжний досвід свідчить, що широке впровадження сучасних комп'ютерних технологій у практику управління асортиментом текстильних матеріалів на товарних ринках сьогодні є вже майже неможливим без упровадження в практику роботи сфери текстильного виробництва та торгівлі більш досконалої науково обґрунтованої товарної інформації, яка міститься в засобах маркування цих матеріалів. Особливо актуальним є це питання після вступу України до СОТ, коли товарна інформація про текстильні матеріали, як і інші групи товарів легкої промисловості, стає одним із основних чинників формування і оцінки конкурентоспроможності цих товарів.

Відомо, що маркування текстильних матеріалів тканого, нетканого і трикотажного виробництва може наноситися безпосередньо на ці матеріали чи їх товарні ярлики (етикетки), первинну чи вторинну упаковку, а також транспортну тару. Воно може виконувати різні функції – ідентифікаційну, інформаційну, мотиваційну та інші [2, 3]. При цьому для потреб товарного ринку найбільше практичне значення має інформаційна функція маркування, яка одночасно враховує інтереси і споживачів, і виробників, забезпечуючи їх необхідною інформацією про призначення конкретних видів текстильних матеріалів, їх волокнистий і компонентний склад, особливості будови та оздоблення, їх основні споживні властивості, а також рівень якості та екологічної безпечності, ціну та інші. При цьому носіями виробничого маркування текстильних матеріалів зарубіжного виробництва, як і вітчизняного, можуть

бути: товарні ярлики (етикетки), вкладники, бирки, тавро, штамп і ін.

Окрім товарного маркування імпортованих текстильних матеріалів, значна частка товарної інформації про них може розміщуватись на різних видах їх упаковки та тари. При цьому будь-яка форма товарної інформації, що міститься на текстильному матеріалі, його упаковці чи тарі, повинна бути достовірною, доступною і достатньою [2, 3]. Однак аналіз товарної інформації текстильних матеріалів зарубіжного виробництва, які поступають на вітчизняний ринок свідчить, що не всі зарубіжні фірми та компанії при маркуванні своєї продукції в повній мірі виконують названі вимоги.

Вивчаючи особливості товарного маркування текстильних матеріалів зарубіжного виробництва, особливу увагу слід приділити виявленню специфіки маркування матеріалів різних способів виробництва (тканого, трикотажного, нетканого, килимового, текстильно-галантерейного), будови, оброблення та призначення в окремих країнах-виробниках, а також транснаціональних компаній і фірм. З іншого боку, зі всієї товарної інформації, яка міститься в засобах маркування текстильних матеріалів зарубіжного виробництва, доцільно окремо виділити ту інформацію, що дозволяє визначити термін експлуатації цих матеріалів, рівень їх гігієнічності та екологічної безпеки, художньо-естетичного оформлення і в цілому рівень їх конкурентоспроможності. При цьому певну увагу слід приділити з'ясуванню таких питань:

- встановленню країни-виробника (компанії, фірми, підприємства) конкретного виду імпортованого текстильного матеріалу;
- визначенню конкретного цільового призначення і основних споживчих властивостей імпортованого текстильного матеріалу;
- визначенню способів виробництва, волокнистого складу, будови та оздоблення конкретного виду матеріалу;
- виявленню особливостей штрихового кодування окремих видів матеріалів;
- виявленню специфічних символів догляду за виробами з цих матеріалів у процесі їх експлуатації.

Походження текстильного матеріалу зарубіжного виробництва (країну-виробника, компанію, фірму, підприємство), як правило, визначають за двома ознаками – товарним знаком і штриховою позначкою. На відміну від аналогічних матеріалів вітчизняного виробництва, цим носіям товарної інформації на міжнародному ринку текстилю надається особливе значення. Саме за цими ознаками окремих видів імпортованих текстильних матеріалів судять про їх престижність і популярність, рівень якості та конкурентоспроможності.

Конкретне цільове призначення текстильних матеріалів зарубіжного виробництва може визначатись візуально (фахівцями чи споживачами), а також експертним методом (при виникненні спірних питань). При цьому враховуються такі основні ознаки маркування цих матеріалів: спосіб їх виробництва, волокнистий склад, особливості будови й оздоблення, наявність досягнутих на них у процесі кінцевого оздоблення ефектів. На відміну від вітчизняних текстильних матеріалів при маркуванні імпортованих матеріалів на товарних ярликах, а також на самих матеріалах наводиться більш обмежений перелік ознак, більшість з яких мають рекламний, нефункціональний характер. До цих ознак (окрім товарного знаку та штрих-коду) відноситься: назва матеріалу та його призначення; волокнистий склад; номери кольорів, рисунків і видорисунків, а також деякі ефекти (незминальності, водоопірності та інші), які нанесені в процесі спеціальних обробок цих матеріалів.

Визначення способу виробництва імпортованих текстильних матеріалів базується на співставленні товарного знаку цих матеріалів окремих компаній чи фірм і їх штрих-кодових позначок. Окрім цього, візуально зіставляють зовнішній вигляд і окремі параметри будови (вид переплетення, фактуру поверхні та інші) цих матеріалів.

Інформація про волокнистий склад конкретних видів імпортованих текстильних матеріалів тканого, нетканого та трикотажного способів виробництва міститься безпосередньо на товарних кусках цих матеріалів, їх ярликах чи етикетках, а також на первинній упаковці цих матеріалів. При цьому в маркуванні цих

матеріалів наводиться назва та вміст (%) одного або декількох волокон, а також основні символи з догляду за виготовленими з цих матеріалів виробами (швейними, трикотажними та іншими). Для зручності користування інфор-

мацією про волокнистий склад текстильних матеріалів зарубіжного виробництва в табл. 1 містяться позначення волокнистого складу українською, російською, англійською та німецькою мовами [2, 6].

Таблиця 1

Особливості позначення волокнистого складу текстильних матеріалів і виробів при маркуванні

№ з/п	Назва найбільш поширених видів волокон і ниток в Україні	Маркування текстильних матеріалів у виробів інших країнах		
		Росія	Англія	Німеччина
1	Бавовна	Хлопок	Cotton	Baumwolle
2	Вовна	Шерсть	Wool	Wolle
3	Льон	Лен	Flax	Lein
4	Шовк (шовкова нитка)	Шелк	Silk	Seide
5	Віскозне волокно	Вискозное волокно	Viscose fibre	Viskosefaser
6	Полінозне волокно	Полинозное волокно	Polynosic fibre	Polynosische Faser
7	Ацетатне волокно	Ацетатное волокно	Acetate fibre	Azetatfaser
8	Триацетатне волокно	Триацетатное волокно	Triacetate fibre	Triacetatfaser
9	Поліамідне волокно	Полиамидное волокно	Polyamide fibre	Polyamidfaser
10	Полієфірне волокно	Полиэфирное волокно	Polyester fibre	Polyesterfaser
11	Поліакрилнітрильне волокно	Полиакрилнитриль-ное волокно	Polyacrilic fibre	PAN – Faser, Polyakrylnitridfaser
12	Поліетиленове волокно	Полиэтиленовое волокно	Polyethylene fibre	Polyathylenfaser
13	Поліпропіленове волокно	Полипропиленовое волокно	Polypropylene fibre	Polypropilenfaser
14	Хімічне волокно	Химическое волокно	Chemical fibre	Chemische Faser
15	Штучне волокно	Искусственное волокно	Man-made fibre	Künstliche Faser
16	Синтетичне волокно	Синтетическое волокно	Synthetic fibre	Syntetisch Faser
17	Пряжа	Пряжа	Yarn	Spinnlasergam
18	Комплексна нитка	Комплексная нить	Multifilament yarn	Fodenendloser komplexer
19	Мононитка	Мононить	Monofilament	Monofaser
20	Коконні нитки	Коконная нить	Cocoon thread	Kokonfaser
21	Сукана нитка (пряжа)	Трощеная нить (пряжа)	Multiple wond thread (yarn)	Faden gefachter
22	Кручені нитки (пряжа)	Крученая нить (пряжа)	Twist thread (yarn)	Fadendraller gezwirnter

Інформація про способи оздоблення імпортованих текстильних матеріалів, як і вітчизняних, також міститься в товарних ярликах, на первинній чи вторинній їх упаковці. Щоправда, наявність номерів кольору, малюнка чи відомалюнка на ярликах імпортованих матеріалів жодної корисної інформації для фахівців сфери торгівлі, а тим більше для покупців цих матеріалів не містять, оскільки їх достовірність у сфері торгівлі чи споживачами не може бути перевірена.

Безперечною перевагою маркування імпортованих текстильних матеріалів над багатьма

їх вітчизняними аналогами є те, що в кожному товарному ярлику, а деколи і на їх первинній упаковці обов'язково міститься штрихкодозна позначка, за якою можна однозначно визначити не тільки країну-виробника чи компанію та їх адресу, але й корисну для сфери торгівлі інформацію про конкретний вид матеріалу (його призначення, волокнистий склад, деякі споживні властивості та ін.). На жаль, через економічні труднощі не всі вітчизняні текстильні підприємства спроможні сьогодні маркувати свою продукцію штриховими позначками, що в умовах дії правил СОТ різко обмежує мож-

ливості експорту їх продукції на міжнародний ринок [1, 6].

Суттєвою перевагою маркування імпортних текстильних матеріалів є і те, що на кожному товарному ярлику цих матеріалів, на відміну від їх вітчизняних аналогів, обов'язково вказують загальноприйняті у всьому світі єдині символи за доглядом виготовлених з них швейних, трикотажних, текстильно-галантерейних виробів.

Окрім цього, зміст товарної інформації, яка використовується при тавруванні товарних кусків чи сувоїв тканин, нетканих чи трикотажних полотен зарубіжного виробництва, також суттєво відрізняється від вітчизняних аналогів. Наприклад, якщо в таврі вітчизняного матеріалу, як правило, вказується тільки назва підприємства-виробника, номер куска, артикул матеріалу та номер контролера ВТК, то на товарному куску зарубіжного матеріалу вказується більш повна інформація, яка включає: товарний знак, назву та адресу фірми-виробника, назву матеріалу та характеристики його основних властивостей (призначення, волокнистий склад, вид оздоблення та інші), а також розмірні та масові характеристики (ширину та довжину, масу брутто та нетто). Ця інформація розміщується практично по всій ширині кінця куска або на його значній частині і дублюється товарною паперовою етикеткою, яка приклеюється або пришивається до куска чи сувою матеріалу.

На жаль, перераховані види корисної для споживача та фахівців сфери торгівлі товарної інформації, що містяться у маркуванні текстильних матеріалів зарубіжного виробництва, не завжди можуть бути використані на практиці. Особливо гостро стоїть питання повноти, достовірності та якості маркування імпортних текстильних матеріалів у вітчизняній роздрібній торговій мережі. Вивчення засобів маркування цих матеріалів у роздрібних спеціалізованих магазинах окремих регіонів України показало:

- до роздрібних підприємств сфери торгівлі практично не доводиться та товарна інформація, яка надходить до гуртових поставальників від імпортних фірм чи компаній, що виробляють чи постачають на ринок України

ці матеріали;

- у спеціалізованих магазинах з продажу тканин, як правило, різні за призначенням текстильні матеріали групуються тільки за волокнистим складом (без виділення в маркуванні їх конкретного цільового призначення, компонентного складу, особливостей будови й оброблення);

- та товарна інформація, що міститься на ярликах товарних кусків імпортних тканин (Корея жакардова, Китай атлас та інші) є безпредметною і дезорієнтує споживачів і фахівців;

- наявність у товарних ярликах на імпортні тканини у сфері роздрібної торгівлі такої фрагментарної і неповної інформації не тільки суттєво ускладнює сам процес торгівлі такими тканинами й обмежує вибір потрібних тканин споживачами, але й створює сприятливі умови для фальсифікації цих тканин.

Підіб'ємо підсумки.

1. Обґрунтована доцільність розроблення та впровадження в країнах, що входять до СОТ, уніфікованих міжнародних стандартів, які регламентують єдині вимоги до правил, змісту та засобів маркування текстильних матеріалів і виробів.

2. На прикладі текстильних товарів зарубіжного та вітчизняного виробництва показані способи подальшого вдосконалення та гармонізації товарної інформації, яка міститься на цих товарах і засобах їх маркування.

3. Доведено, що суттєве підвищення якості маркування текстильних матеріалів і виробів повинно базуватись на результатах всебічних комплексних досліджень цієї проблеми фахівцями різного профілю і більш повному її висвітленню в навчальних, монографічних і періодичних виданнях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галик І. С. Сучасні підходи до кодування текстильних матеріалів і виробів вітчизняного та зарубіжного виробництва / І. С. Галик, Б. Д. Семак. – Львів : ЛКА, 2002. – 55 с.
2. Галик І. С. Особливості маркування, складання та пакування текстильних матеріалів, швейних і трикотажних виробів вітчизняно-

- го та зарубіжного виробництва / І. С. Галик, Б. Д. Семак. – Львів : ЛКА, 2002. – 63 с.
3. Полікарпов І. С. Товарна інформація : підруч. для вузів / І. С. Полікарпов, О. В. Шумський. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 616 с.
  4. Семак Б. Б. Наукові засади формування ринку рослинної технічної сировини та його окремих сегментів в Україні : монографія / Б. Б. Семак. – Львів : ЛКА, 2007. – 512 с.
  5. Галик І. С. Екологічна безпека і біостійкість текстильних матеріалів : монографія / І. С. Галик, О. Б. Концевич, Б. Д. Семак. – Львів : ЛКА, 2006. – 232 с.
  6. Галик І. С. Оцінка і контроль якості вовняних тканин / І. С. Галик, Б. Д. Семак. – Львів : ЛКА, 2008. – 24 с.

УДК 677.027.4

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТІЙКОСТІ ЗАБАРВЛЕНЬ ДО МОКРИХ ОБРОБОК НА ПОФАРБОВАНИХ ЕКСТРАКТАМИ КОРИ ДУБА ТА КОРИ КРУШИНИ ВОВНЯНИХ ТКАНИНАХ

Б. Б. Семак, кандидат технічних наук;

З. М. Семак, кандидат технічних наук

У статті вивчено вплив виду рослинного барвника, виду протравлювача та виду мокрої обробки на зміну колірних характеристик і стійкості забарвлення до мокрих обробок на пофарбованих екстрактами кори дуба та кори крушини вовняних тканинах одягового та декоративного призначення. Обґрунтована доцільність використання хімічної чистки для очищення виробів з названих тканин. Показані її переваги над повторним пранням.

Проблема забезпечення легкої промисловості України широким асортиментом високоякісних екологічно не шкідливих і економічно доступних барвників завжди була й залишається актуальною. Враховуючи токсичність і канцерогенність багатьох марок синтетичних барвників, складність їх виробництва та застосування, а також обмеженість власної сировинної бази для їх виробництва, важливе значення для текстильної промисловості України має пошук альтернативних фарбувальних речовин.

Одним із радикальних способів вирішення цієї проблеми, як свідчить зарубіжний досвід [1–3], є застосування у текстильному вироб-

ництві різних видів рослинних барвників. При цьому мова не йде про повну заміну синтетичних барвників натуральними, а тільки про поповнення та оптимізацію структури їх асортименту за рахунок використання перспективних видів рослинних барвників при більш ефективному використанні наявних у державі сировинних ресурсів.

Світова практика підтверджує, що найбільш виправданим є застосування рослинних барвників для фарбування текстильних матеріалів і виробів довгострокового користування (килимів, гобеленів, ліжників, плахт, верет, верхнього одягу та ін.).

Враховуючи широкий спектр вимог до стійкості забарвлень текстильних матеріалів декоративного та одягового призначення до дії різних фізико-хімічних чинників, метою даної статті здійснити порівняльну характеристику стійкості забарвлень до дії повторного прання та хімічних чисток, отриманих на чистовоняній тканині (арт. 74113) екстрактами кори дуба та крушини.

Вибір цих барвників пояснюється їх значними запасами в Україні, а також можливіс-